

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунжини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня зничайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Вилізло шило з мішка!

(+) Славний український історик М. Костомарів в знаменитій розвідці «Дві рускія народности» (Істор. Монографія т. I. стор. 61) каже справедливо, що «у Южно-русского народа какъ будто было похищено (украдено) его прозвище» (Русь, русский). Подібно склало ся в найновіших часах, коли в 60-их роках Русини, що станули на народних основах і при давних традиціях М. Шашкевича і руских народолюбців з 1848. р. та звали себе народо-вцями, народним сторонництвом, наші домородні москвофіли, що відцурали ся своєї рідної мови і проголосили єдину, неділимую Русь від Тиси аж на Камчатку, якби украли нашу назву і стали від кількох років називати ся «русско-народная партія». Все те робить ся очевидно для лекшого обаламучуваня і обдурюваня широких верств народних, в котрі вмовляє ся при всякій нагоді, що т. зв. «русско-народна» себ то москвофільська партія є справдешньою представницею руского народу в Галичині.

Окрім того уміли москвофіли дуже хитро і проворно вмовляти в усіх, що они є «Историческая, консервативная партія», хоч кождому хоч троха ознакомленому з історією дуже добре відомо, що перше і то значно давніше була Русь заснована Русинами, а опісля і то значно пізніше повстала Московщина, з котрої виросла лише підмогою і культурою українсько-рускою нинішня Росія. Але всі ті баламутства москвофільські дуже часто трапляють не лише до мозку непросвітних людей, а навіть деякі польські політики а особливо дневникарі чепили ся сего, щоби пособлювати москвофільському сторонництву, величаючи се сторонництво консервативним і тим способом по відомій засаді divide et impera, ослаблювати Русинів і здержувати їх природний розвиток культурний і національний, п'януючи знов Русинів-народовців радикалами і гайдамаками.

Отже сі мнімі консерватисти а в дійсности відступники руского народу покори-стували ся побутом міністра-президента д-ра Кербера, щоби єму представити ся яко легальні заступники руского народу і при сій нагоді д-р. Іван Добрянський, вручаючи д-рови Керберови пропамятне письмо, виголосив також привітну річ, в котрій коротко повторив головний зміст сего письма.

Не будемо тут описувати сего представлення, бо про те подали ми звістку на іншій місці, але вкажемо на властиву ціль і на саму точку тяжести москвофільского пропамятного письма і їх промови, як і їх побожного бажаня.

Такою точкою тяжести є точка про т. зв. фонетичну правопись (бо она в дійсности ще є дуже далека від фонетичної по приміру н. пр. сербскої). Др. Добрянський висловив ся в своїй промові до д-ра Кербера, будьто би правительство «вошію-щю кривду нанесло рускому населеню Галичини розпорядком, котрим введено сю

правопись в школах і урядах. На єго думку не можна оправдати сего введеня ані фільольогічними аргументами, ані культурними і педагогічними цілями. Др. Добрянський висловив дальше, що мимо тисячів протестів (але не додав, що підписуваних хрестиками і такими людьми, що навіть не знають, що таке правопись, або що о зміну правописи розходить ся) введено зміну з чисто політичних причин (!) а се має такий наслідок, що «від пори сеї зміни рівень образования рускої шкільної молодіжи значно обнизив ся».

Як з відповіді міністра-президента д-ра Кербера поданої в «Галичаніне» видно, д-р. Кербер на сю для москвофілів головну точку навіть не звернув уваги, перейшов прямо над нею до дневного порядку. І зовсім справедливо, позаяк аргументи д-ра Добрянского розминають ся зовсім з правдою. Зміну правописи давнішої на теперішню шкільну правопись введено на домаганє руских наукових і просвітних товариств, іменно Наукового Товариства ім. Шевченка, Руского Товариства педагогічного і Товариства «Просвіта», котрі не мають ніякого діла з політикою, а лише дбають про розвиток науки, руского письменства і языка і просвіти в народній мові. Пропамятні письма тих товариств внесені до шкільних властей находить ся в реєстратурі ради шк. кр. і міністерства просвіти і цікаві можуть переконати ся, якими аргументами попирано потребу такої зміни (годило-б ся навіть, щоби згадані товариства оповістили основу тих подань).

Відомо також і се, що 25. мая 1892 відбула ся анкета, скликана радою шк. кр. у Львові, а в тій анкеті взяли участь заведові знавці рускої мови і літератури: проф. Омелян Огоновский, д-р. Ст. Стоцкий, Партицкий, Верхратский, д-р. Лучаківский, Грушкевич, О. Торонський, о. Он. Ленкий, Лярій Огоновский і Ан. Вахнянин, і та анкета майже одноголосно ухвалила сю зміну. (Принагідно годило-б ся і протокол сих нарад оповістити).

Що тут лише педагогічні і фільольогічні аргументи відгривають ролю, доказом сего є змаганє в петербурскій Академії наук, котра і в московській мові постановила усунути букви ъ, ѣ, яко злишні і перевести зміну правописи. А вжеж справді дивоглядом можна вважати аргумент д-ра Добрянского, що нібито наслідком зміни правописи обнизив ся рівень образования рускої молодіжи, так якби така або сяка правопись причиняла ся до образования, або якби від правописи зависимий був ступінь образования.

Для чого наші москвофіли так побивають ся з т. зв. етимольогічною правописю, для чого раді-б мати її знов в школах і урядах і до чого они сеї правописи уживали цілими десятками літ по школах, до чого і нині уживають в москвофільских літературних і політичних видавництвах, се они висловили дуже ясно і виразно в пропамятнім письмі до д-ра Кербера. Іменно сказано там: «Та повшестъ имѣла именно

на цѣли совершенно отдѣлить галицкихъ малоруссовъ въ національномъ отношеніи отъ ихъ единоплеменныхъ братьевъ въ Россіи».

Тут отже вилізло шило з мішка, тут ясно і недвозначно признають ся москвофіли, що т. зв. етимольогічна правопись була для них тим мішком, котрий лучив їх з «єдиноплеменними братьями в Россіи» і они просять, щоби австрійский міністер-президент допомагав їм до «обєдненіє і абрусєніє всех русских от Тиси по Камчатку».

Япанофільство Європи.

На сю тему заміщує «Нива» ряд статей о. Ф. Щ., де між иншим говорить ся ось що про сю справу:

Мусимо поставити собі питанє, чим оправдати япанофільство Европейців? Причину сего повинні ми знайти в самих Япанцях, котрих знаменаті прикмети потягали би мимохіть за собою, прикмети, задля котрих сего народа не можна би було не любити. Бо Бури притягали для себе симпатію Європи цілковитим посвяченєм для вітчизни, яку хотіли мати свободну. Тому, що така ціль сама собою є симпатична, тож не дивно, що симпатії були по їх стороні а не по стороні Англіїців, які хотіли їм ту свободу відібрати. При тім самі Бури поводили ся як перед самою війною, так і на війні достойно і чесно.

При тім певна річ, що они не мали наміреня вести війни заборчої, они не хотіли добра Англіїців, але ставали лише в обороні власної вітчизни. Бури не мали навіть претенсії стати могучим, славним народом, а так ставали лише в обороні чести своєї вітчизни. Тож симпатії Європи були оправдані. При тім і на со належить пам'ятати, що Бури, то внемігрувавши Голландці і яко такі споріднені з племенами європейскими.

Жадних з тих признаков не находимо у Япанців: бо Япанець, то цілком инша раса. Межи нею а нашою расою заходить велика різниця так що до прикмет тіла як і духа. Особливож Япанець під деякими зглядами для Европейця навіть незрозумілий. На то складає ся не тільки природна вдача народна, але також релігія і вихованє.

Найбільший вплив на природу людську має безперечно релігія. Чим релігія благородніша, тим благороднішим може зробити серце чоловіка, тим може зробити єго ліпшим. Бо моральність іде в парі з релігією, на котрій опирає ся як на своїм фундаменті. Тою внеслою релігією не може бути ніяка инша, як тільки релігія правдива, якою є віра Христова. Тимчасом бачимо, що наука Христова не хоче приймати ся в серцях япанських. Нарід япанський то ґрунт неподатний на посів євангельської науки. Япанці волять тримати ся свого поганьства. І тому цілий нарід узнає будьто науку Будди, будьто почитає природу яко божество (шінтоїзм) і склоняє ся більше до безконфесійности. Зато християн поміжи Япанцями дуже мало, бо около яких 150.000 на близько 50.000.000 душ. В засаді они християнству противні. Найбільше їм до внодоби віра англійканська, так, як она не є

правдивою. Її то прийняти оказувало намірене правительство япанське перед кільканадцятьма літами і хотіло склонити цілий нарід до прийняття тої віри.

Скінчило ся на тім наміренню. Коли би навіть Япанці і були прийняли англіканізм, не велика би то користь була для правдивої Церкви Христової. Однак они правдоподібно заявили лише охоту тому, щоби позискати собі симпатію Англії, котрої їм було потрібно. Инакше не дало би ся вияснити, чому не виконали того бажання прийняти віру свого теперішнього союзника. Як зати Япанці не тільки не є християнами, але навіть є ворожо настроєні, особливо против Церкви католицької, тож з тої причини не узагаднена симпатія зі сторони християн до Япанців.

Також зі сторони народности не має Европа підстави до симпатизованя з Япанцями, бо ті послідні належачи до раси жовтої різнять ся під многими зглядами як психічними, так і фізичними від Европейців і тих послідних ненавидять. Вправді згоджують ся они, щоби Европейці поселяли ся помежи ними, але се ділають під напором і піддають ся лише конечности. Коли би они могли прогнати всіх Европейців, они би се зробили з вдоволенем. До тої ненависти пре їх дивний патріотизм, котрий для Япанця є основою і вінцем всіх чеснот. Тож одинокою ціллю їх віри національної «шінто» є плекане патріотичного духа, що проявляє ся у віддаванню майже божої чести духам предків, цїсареві і героям, які відзначити ся у війні. (Недавно подавали часописи вість про іменоване сьвятим шїона, що згинув з рук Росиян. Красний сьвятий, нема що й казати!) Таких роблять Япанці сьвятими і оточують їх майже божою честию. Така почесть є чарівним овочем, по котрий кожний Япанець витягає радо руку. Тож радше для осягненя тої чести, сказав би я, чим для справдішного патріотизму, Япанець готов для відчини все зробити, ба навіть віддати послідню каплю крови і своє майно в жертву вітчизні. З точки патріотизму для Япанця все добре, що може вийти на користь вітчизни.

Япансько-російська війна.

Ляоян занятий!

З російської сторони нема жадних звісток про події під Ляояном, за те Япанці голосять на всі сторони своєю побіду над військами Куропаткина. Як ми вже зазначили давніше, положене Ляояна є стратегічно слабке, а Куропаткин міг оставати ся по лівім березі великої рі-

ки Тайшого тільки в тім случаю, сли був певний своєї чисельної переваги, або бодай рівноваги з неприятелем. Тимчасом видко, Куропаткин оманув ся по-до сили неприятеля і нерозважно прийняв битву на позиції, на якій мав ріку за плечима. Се вже єго власна і велика похибка. Доносять з Парижа, що кв. Ухтомско-го, який против виразного розказу царя: їхати до Владивостока! з порт-артурскою ескадрою, завернув назад до Порт-Артура, поставлено перед воєнний суд, а так само і адм. Скридлова за те, що сам не поїхав з владивостокою ескадрою на против порт-артурскої, а вислав тільки контр-адмірала Ессена, тай то вислав не в час, бо аж три дни пізніше. Такі самі занехаяні і неточности мали місце і під Ляояном, о скільки можемо вносити, судячи з далека по скупим вістям з поля битви і загальній ситуації. Передовсім Куропаткин мав доволі часу надумати ся, чи оставати єму на лівім боці ріки, чи ні, бо Япанці цілих 10 днів стояли на місци против єго позицій. А вже звісно з попередних досвідів, що коли Япанці довго стоять, то потому скоро нападають, бо випочавши і приготувивши ся у всім потрібнім, як слід, можуть відтак з енергією рушити ся відразу на цілім фронті. Отже за той час міг зовсім добре переправити ся на правий бік ріки, обороняючи ся тільки від сходу лівім крилом, де армія Курокого була в безпосереднім сусідстві і кожної хвилі могла вчинити випад. З полудня міг був зовсім свобідно цофнути ся, бо армія Оку стягнула ся була назад аж до Гайчену. Дальше і тут наступила неточність в обчисленю, бо, як доносять япанські жерела, ген. Ляевич спішив з 30.000 людей на поміч Куропаткинови і находить ся вже на 10 днів маршу від Ляояну. Отже, колиб Куропаткин перед тижнем був цофнув ся добровільно за Тайшого і обсадив сильно єго броди, то міг був боронити переходу хоть зо два тижні і в сей спосіб підждати на Ляевича. А тепер, як доносив ген. Самсонов, Япанці вже переправили ся кільканадцятьма тисячами на другий бік бродом і понтонами, а армія Куропаткина, виперта з Ляояна находить ся в послішнім відвороті на Мукден. Була се велика похибка і справжній погром для Куропаткина. Та всеж таки треба віддати признанє російському жовнірові і єго поменшим командантам, що завдяки їх хоробрости не прийшло до заповіданого Росиянам «другого Седану». Вправді япанські телеграми доносять, що при переході через ріку Росияни цофали ся в непорядку, та се було тільки хвилеве замішанє при двох мостах, які ведуть на той бік ріки. Натомість з тих донесень видко, що Росияни зачали цофати ся правильно від полудня своїм правим крилом

і центром, а зусилля Курокого заатакувати їх від сходу, розбили ся об опір сильного лівого російського крила, яке закривало успішно відворот армії. Дальше виходить з токійських телеграм, що Япанці не здогонили відходячих Росиян, а додають тільки, що правдоподібно ся часть армії Курокого, що ще в середу вечером переправила ся через Тайшого, досягнула в четвер gros утікаючої російської армії і відперла єї до ріки Тайшого. Про страти Росиян доносять, що Япанці забрали крім знатної скількості гармат і амуніції, також 40.000 нових карабінів і 200 возів з провіантами. Убитих мали Росияни звиш 15.000, ватомість Япанці, як доносить бюро Райтера з Токіо, окупили заняте Ляояну ціною 25.000 людей.

Під Порт-Артуром.

Оборонцям кріпости не дїє ся так зле, як доношено кількома днями назад. Веде ся там завзятий бій, получений для Япанців з великими стратами. Але ані они не вдерли ся до міста, ані навіть не заняли важного форту Ітшан. Та навіть в разі занятя сего форту, не богато він здав би ся їм на що, бо хотай він домінує над поближкими горбами на заході, то знов з висших фортів може бути взятий під перехресний огонь, так що Япанці не змогли би удержати ся на нїм. Надто від внутрішнього, східного басену, де находять ся доки, він віддалений 7 кілометрів, а від східних, найважнійших укріплень, де находять ся воєнні склади і казарми, 8—9 кілометрів. Взагалі форти Порт-Артура положені і укріплені так, що на зовішню сторону представляють ся як сильні заборолі, але від середини підлягають взаїмному огнєви інших фортів, так що на них годі удержати ся неприятелеви. Тою обставиною користують ся Росияни і навіть ті форти, які Япанці після кровавих атаків здобудуть, відзискують відтак самим артилерійским огнем других фортів, наносячи величезні страти триумфуючому вже часово ворогові. Що-до справи солодкої води, яку мали Япанці відобрати Порт-Артурові, занявши жерела потоку, який допливає до солодкого озера, то успокоюють російські дневники, що в Порт-Артурі находить ся обильне самотекуче жерело і численні колодязи з солодкою водою. Тож про унадок Порт-Артура тепер ще за вчасно говорити. Одна тільки небезпечність, що після випертя Куропаткина з Ляояну часть япанських війск та пушок може завернути під Порт-Артур і подавляючою силою утомити героїчних оборонців сї кріпости. Але здає ся, що амбіция Япанців посягне аж по Мукден, тимбільше, що мають тепер отверту дорогу всякого довозу для армії ріками Тайшого до Ляояну і Гунго до

Сильвестер Яричевский.

БОДНАРИХА.

(Конець).

На другий день було в приватнім трактирі тїтки Марії більше о одну голову, инакше-б сказати о один рот: се прийшов Володимир.

З тої пори бував він ту що дня. Харч єму відай смакував добре, доказом того було повно-виде лице.

На обід приходила все пару хвиль пізніше й сама-ж Омелія, сідала коло свого хлопця, а по обіді з ним відходила.

Володко заходив часами й до Омелії до дому. Часами заходив, але нерадо. Він волів гуляти з прекрасною дівчиною по парках, де Омелія звертала на себе увагу прохожих своєю красою. А там в дома у неї — ну, хіба на вечерю...

Мати Омелії, вдова по ц. к. вознім, була тепер прачкою. Заробляла приватно, а довька вчила ся капелюшничих прикрас у моднярки!

В ремісничім товаристві, де бувала Омелія з мамою на забавах, пізнали вони «пана» Володимира. Був се не аби який танцюрист, що приходив до товариства на забави і при тім баламутив голови молодим дівчаткам.

Уходив межи людьми за студента прав, мав добру вимову, спору дозу бляги, до того й гарну поставу, тому скоро подобав ся усім.

Омелія впала єму в око і в серце, а й знову схлібляло, що «академик» в ній, бач, за-

любив ся. Став з нею потай миру устроювати сходини.

Час минав, Володимир до праці не брав ся ні трохи, працював сердцем. Сего за мало для іспитів, тому й перепав при першім разі. Отець, не бідний, але скупий маломіщанин, перестав присилати гроші. Не було з чого жити. Син поїхав до дому робити угоду з батьком. Сей не хотів навіть чути о посилках гроша.

— Здай насамперед «екзамент», тоді буду знати, що ти поправив ся і посилати буду гроші. А инакше — годі!

З нічим вернув Володимир з дому. Став глядати занятя, щоби показати батькови, що й без єго помочи заживе, так, як схоче. Та не всяке заняте було Володимирові по нутру: одно вимагало багато праці, грошій приносило мало, друге було за тяжке й «не для него». День за днем спливав, грошій не було. З початку позичали товариші, та позичок плодилося щораз то більше, тому й замкнули товаришеви кредит. Тоді то довело ся й голодувати.

Ну, але тепер не було зле: харч був добрий, — обід у тїтки Марії, вечеря дома в Омелії. Омелїчина мати улягла просьбам доньки і стала платити з заробітку довьки обід для «нареченого», а вечера ладила ся дома.

Володимир не дуже був радий бувати в домі Омелїки, бо «стара» докучала єму своїми допитами на тему женитьби й правничих іспитів. Що він Омелію любив, — то прецінь не могло підлягати сумнівам. Прецінь она й на те гарна була, як Венера, але женити ся з нею прецінь не міг — одно, що іспитів не мав жадних

(і думки про них не було в него!), але се менша річ, важнійше було те, що не міг би навіть женити ся з Омелькою, бо вона преці дуже «ординарного» роду Прачки довька — овва! Аристократ був наш молодець!

А прачка й не думала про свою «низшість» в порівнаню з Володимиром. На те ж єї доня така гарна вродила ся, щоби вийти за «пана», за урядника. Преці й вона колись тільки ізза своєї краси стала жінкою «фельдфебра», що зістав потому й вознім.

Але Володимир йї від якогось часу трохи не сподобав ся. Зараз по вечера забирає дівчину зі собою, волочить десь на якісь проходи! За єї часів такого не бувало, щоби молоді так у двійку кудись тягали ся. А до того, як він зручно оминає всілякі єї допити що-до женитьби й укївченя наук.

— Слухай но, Мілько, переставь ти вже раз цілими вечерами волочити ся з твоїм паничем. Бог знає, що ви там зі собою виробляєте! Уважай, що єму скоро переїсть ся той білий хліб; все має свою міру.

— Не бійте ся, мамо, він тільки мене знає і зі мною оженить ся. Я того певна!

Зі старою прачкою не міг Володимир витримати. Лучило ся — хіба вже який сотний раз — що стара знову звернула на свою оклепану тему іспиту й женитьби.

— Чого ви вічно допитуєте ся? Кілько я разів уже відповідати вам буду. Прецінь мене ще біс не взяв, то й іспити зложу! Нещаслива мені година з тим вашим тарахканєм.

Прачка розбісилась.

Мукдену. Оно проявило ся задля слабости теперішньої порт-артурскої ескадри. Іменно оноді перший раз перепило попри Порт-Артур 112 японських вітрильних кораблів, наладованих живностію і амувіцією і поплило спокійно до пристани Інакв коло Нючвану. Звідтам сей величезний транспорт піде ріками, або і відреставрованою залізницею за японської армією. Коли Скридлов, як кажуть, тому сам не їхав на зустріч порт-артурській флотії, бо він був противний єї виїздові, а розказ вийшов від Алексеєва, то хто знає, чи Скридлов не був в правді, що волів держати під Порт-Артуром сю погрозу для японських транспортів, якою була порт-артурска ескадра.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорі відновлені передплати, зглядно о вирівнані залеглостей та о приеднувані нам нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат. Агатоніка; рим.-кат. Розалії дівч. — В понеділок: руско-кат. Іринія; рим.-кат. Лаврентія. — Вівторок: руско-кат. Евтиха сьвмуч.; рим.-кат. Захарії прор.

— **Президент міністрів др. Кербер** вїхав вчора пополудні з Тернополя до Гусятина. О год. 2½ переїздив др. Кербер через стачію в Теробовлі, де на двірці витало єго оваційно духовенство обох обрядів і представителі властей. В Коничинцях на двірці зроблено міністер-президентови також овацію. О 4 год. пополудні прибув др. Кербер до Гусятина. На двірці ждали на привіт премієра представителі властей і духовенство та громадска рада. Др. Кербер поїхав прямо до староства, де приймав численні депутації. Між иншими депутації просили о утворені суду в Хоросткові о утворені окружного суду в Чорткові; депутація з села Шидлювєць під проводом о. Темницького просила д-ра Кербера о улєкшенє замінн ґрунтів положених на російськїм боці, а депутація з Сухостава представила жалобу в справі громадских виборів. Опісля представили ся президентови міністрів начальники властей, почім др. Кербер звидів будинок суду і поїхав на обід до ґр. Адама Голуховського. По обіді о 11 год. вночі поїхав др. Кербер в дальшу дорогу до Чернівців. Намісник ґр. Потоцький, який приїхав з д-ром Кербером, остав в Гусятині, аби вілострувати староство, почім поїде до Станиславова.

— **Завтра послідний день** вистави фантової лотерії львівського «Сокола» в пасажи Міколая, тому вже нині в суботу до полудня можна було замітити збільшену фреквенцію львівських Русинів на виставі. Вступаючого в пороги вистави огортає відразу миле здивованє на вид ріжнородности, богацтва, барвности і краси ви-

ставлених фантів. Майже кождий приходить на виставу з упередженєм, так сказати-б, для патріотизму, за те всякий по огляненю вистави мусить признати, що виставлені фанти є цінні і визначають ся артистичним виконанєм. Вчора вечером був на виставі також наш славний артист-маляр п. Труш довше як пів години і висловлював ся з повним признанєм про виставлені вишивки і мережанки. Виставовий комітет надіє ся завтрішньої неділі, як в послідний день, численного звиджуваня вистави, а вечером справить присутним дітем милу несподіванку з магічною ліхтарнею, яка находить ся між фантимами.

— **Заходом флілі „Просьвіти“ в Олеську** відбуде ся в четвер дня 8. с. м. прогулька з вокальним вечерком. Місце і ціни оголосить ся небавом.

— **Із Скольного** доносять: Перші загальні збори каси задаткової «Верховина» відбудуть ся дня 15. вересня о год. 2. пополудні в Сколім в канцелярії адв. д-ва Андрія Чайковського з отсим порядком дневним: 1) Читанє статута товариства; 2) вибір 3 директорів і 2 заступників, 3) вибір 6 членів надзираючої ради і 2 заступників, 4) внески провізоричної дирекції. Після §. 50 статута мають право брати участь в зборах лише ті члени, що заплатили найменше оден повний уділ (40 К). В виду того, яке значінє має для піднесеня доброту нашої Скільщини основанє і розвій такого товариства, кождий щирий патріот не залишить приступити до того товариства і явитись на тих зборах. Тимчасова дирекція каси задаткової «Верховина», стоваришеня зарєстрованого з обмеж. порукою: *др. Андрій Чайковський, др. Корнїло Мирнович, Юліян Романчук мол.*

— **Позір!** Товариство гімнаст. «Сокіл» у Львові перенесло ся з днем 1. вересня до нового льокалю при ул. Коперника 9. Просимо отже всякі листи адресувати під названою адресою. — *Старшина.*

— **3 Трофанівки,** коломиїського повіта, доносять: Загальні збори товариства «Читальні Просьвіти» і «Січи» в Трофанівці відбудуть ся в неділю дня 4. вересня на час між годиною 1. а 4. пополудні. Того самого дня о год. 4. з полудня заходом обох товариств відбуде ся в Трофанівці народний фестин, в якого програму входять: сьпів, деклямації, танці, вправи вільні, вправи з сикавкою, піраміди, гри і ріжні несподіванки. Вечером того дня відіграють аматори. Читальні «Просьвіти» і «Січи» в Балинцях аматорське представленє «Нахмарило» або «Дядькові примхи» комедію в 4. діях Б. Грінченка. Початок о год. 8-ої вечер.

— **3 Тернопільщини** доносять: Нову Читальню «Просьвіти» відкрито дня 21. м. м. в Байківцях в присутности делегатів проф. Сидоряка і п. Постригача з Тернополя. Членів вписало ся 40. — До рускої бурси в Тернополи принято с. р. 130 питомців, з того кільканайцять даром. — Комітет для будови нової парохіяльної церкви в Тернополи закупив сими днями дуже красну площу під будову від п. Гофовой і Мушинського, положену напротив ц. к. уряду податкового за

52000 К. — Гімнастичні вправи женщин в «Сокол» будуть відбувати ся від 2. с. м. кождого понеділка і пятниці від години 7. до 8. вечером. Для мущин в тих самих днях від години 8. до 9. Близші інформації або евентуальні зміни подасть в часі вправ начальник вправ, друг Дигдалевич.

— **Із Станиславова** доносять: Окружне віче в Станиславові відбуде ся в неділю дня 4. вересня. На порядку: Справа основаня рускої гімназії. Близша відомість на місці. — Вписи до школи музичної «Станиславівського Бояна» на рік шкільний 1904/5 відбувають ся від дня 1. вересня щоденно, від год. 6. до 8. вечером, в комнатах «Рускої міщанської каси», площа Франц-Йосифа ч. 3 I поверх. Зголошеня приймає в више означенім часі директор тої-ж школи п. Евген Якубович. — Дня 22. вересня с. р. устроює тов-о «Станиславівський Боян» і «Товариство Руских Женщин» в сали театральній тов-а ім. Моїшюки проходовой концерт з танцями. В концерті возьмуть участь хори «Бояна», вісімка співаків з хору руских богословів, солістки і солісти, місцеві і заміцеві і оркестра війскова 24. п. п. Танці відбудуть ся при тій оркестрі.

— **Краса рада шкільна** іменувала о. Богдана Копитчака, гол. учителя муж. семинарії учит. в Тернополи, членом іспитової комісії для учительок ручних жіночих робіт в Тернополи; — дальше іменувала заступниками учителів в середних школах: кс. Йос. Яновського і кс. Йос. Зелінського в гімн. Франц Йосифа у Львові, о. Івана Сатурського в рускій гімназії в Тернополи, Вол. Колпакевича і Йос. Осостовича в І гімн. в Тернополи, а В. Яворського, К. Венглія і Альф. Райха в гімн. в Яслі; — перенесла заст. учитель: Вол. Терліковського і Вол. Вонсовича з VI до гімназії Франц Йосифа у Львові.

— **Іменованя.** Цісар іменував директора бібліотеки Красінських в Варшаві д-ра Йосифа Калвибаха, звичайним професором польської літератури на львівськїм університеті. — Цісар надав приватному доцентови польської історії і літератури на львівськїм університеті, д-рови Вільгельмови Брухвальському, титул надзвичайного професора.

— **В Стриганцях** коло Станиславова засновано «Спільку оцадности і позичок, стоваришенє зарєстрованє з необмеженою порукою». Головою заряду Спільки є місцевий парох, о. Софрон Левіцький.

— **Вписи до руского Висшого Інститута музичного** відбувають ся в комнатах «Рускої Бесіди» (Ринок ч. 10) щоденно від 6. до 7½ год. вечером, в неділі і рускі сьвята від 11½ до 1. год. в полудне.

— **Про концерт в Збараж** пише «Подільський Голос»: Дня 29. серпня відбув ся величавий концерт в Збараж з нагоди відданя до публичного ужитку церковного дому призначеного на Читальню «Просьвіти». Зложили ся на нього сьпів хоральні, сольові, гри на скрипці, фортепяні і деклямація. Сьпів хоральні випали цілком добре, зваживши се, що приготувана дуже коротко тревали. Загальною подобала ся також артистична гра на фортепяні п. Кміцикевичевої з Перемишля. Та однак атракційною точкою концерту були соль-сьпів пани Іви Рейтаровської, учениці консерваторії з Чернівців і пани Еллі учениці консерваторії в Відня, котрі своїми гарними, чистими, гнучкими голосами впрот очарували публику, котра на концерті досить численно зібралась мимо непогоди, що тоді панувала. — Публика вдоволена виходила з салі, а комітет устроюючий сей концерт, може вповні похвалитись успіхами, які приїс сей концерт.

— **Оборона кріпости мінами.** При описі облоги Порт-Артура згадує ся часто про підземні міни, тому скажемо про них декілька слів. Міни до обезпеченя кріпости можуть бути двоякого рода: сталі, уложені в часі мира, або тимчасові, поведені в послідній хвили, т. зв. «фугаси», або «протиштурмові». Такий фугас складає ся з залізної скринки, якої стіни є грубі на 1 см., з 20 фунтами піроксиліни. Скринки закопує ся в ямах глибоких на 3/4 м. на 150 до 200 сажнів перед валами кріпости у віддаленю 10 до 15 сажнів одна від другої в двох рядах. Кожда скринка получена є дротом з осередною стачією в кріпости і може вибухнути кождою хвилі в случаю потреби, по потисненю електричного ґузика в централі. Замість скринки уживає ся також грубих залізних рур, вставлених у виверчені в землі діри і наповнених порохом або піроксиліною. Фугаси о стілько гірші, що електричні дрти, поведені неглибокими рівцями, можна легко перервати. До обезпеченя одного форту треба 16.800 фунтів пороку, або 8.400 фунтів піроксиліни. Другий рід мін — се міни постійні, злучені електричними дротами з кріпостию. Дрти вкопані тоді глибоко в землі і не легко їх віднайти і перетяти. Підземні міни є дуже добрим але страшним способом обезпеченя кріпости перед нападом ворога. Вибух кількох мін приносить грізні страти в лавах атакуючого і перейма неприятеля пострахом.

— А так мені! Як до доньки прилизувати ся, — то панч є, а до мами ані хотьби тобі добре слово! Іспитів нема, — а їсти дати треба, дівчину зводить, показує на вербі грушки! Такіх я панчів не потребую! Мілька могла би була вже щастє зробити! До неї женихи набивають ся, а вона всім відказує... А певно, — бо панч замакітрив їй голову!

— Як має не в лад, то я з ним назад! А таких «простих баб» слухати мені не хоче ся. Володко вийшов.

— А зломі карк! — гукнула єму вслід розлючена прачка. Омелія заливалась гіркими сльозами.

За кілька днів, — було се під початок зимового півроку — дістала Омелія письмо від свого любка, писане з великим толком. Звідси довідала ся вона, що єму порадили товариші їй родичі і єго власне серце змінити свою дотеперішню дорогу, вступити на «путь праведних» і вступити на теологію. Тепер він в семинарицьких мурах, не о «мірской суеті єму поминшати». Процає свою дівчину, свою добру і все незабуту любов. Розділила їх непобідима судьба і — мати Омелії. Брак надії посієти коли «дорогу Омельку» був також причиною того, що він замкнув ся в мурах і вийде з них єремем висьвяченим в безжєнстві.

Омелія попала в розпуку.

— Ви тому винні, мамо, ви забрали мою долю, моє щастє!

— Пожди лишень, пожди єще, а скажеш сама, що ї ти ту не є чиста, як ангел.

Захоріла Омелька, та мама не позволяла

їй «вилєжуватись». Гнала в роботу. Безкостий язик великоміскої прачки вилявав тайну доньки навіть перед чужими людьми. Она тим думала прибити біль материнського серця...

Довідав ся про те боднар, що колись залицяв ся до неї, а дістав гарбуза, довідав ся і жаль стало єму тієї «підтятої квіткі», бо любив єї дуже. Приїшов до хати старої прачки, поговорив з нею, поговорив з Омелією.

— Аж дивити ся на неї жалко, так змарніла. Здасть ся, діло буде гарне, коли єї виратую свою єстєстю від заподіяної єї кривди — погадав собі боднар, тотя невисокограмотна, людска душа...

Вскорі відбуло ся весіле. За пару місяців засьпівав у хаті боднара свою пісню новий горожанин...

Володко не «повасав» довго в семинарії: змайстрував щось там і пустили єго на воздух. Поїхав до малого місточка, став жидівським мєцєнасом-гризопєрою...

* * *

Боднар нині приїшов знов паний, ласть ся, пригадує жінці всяке лихо. В такому стані він пару разів на місяць: иншим часом він зовсім добрий і лагідний для неї чоловік. Старєє ся нагородити гіркі слова, що летять в хвилях забутя...

Але чоґо він так гідко ласть ся? Боднариха знає, мовчить і покутує за грїх молодости...

— **Найдений корабель.** Мало кому так щастить ся, як одному австралському поселенцеві, котрий після донесення англійських часописий найшов цілий корабель. — Корабель «Dumtrieshire» ідучи до Нової Каледонії, попав на рафу коралеву і залаго уважала его вже за пропащого, тому не постягавши навіть щоглів, всіла на лодки ратункові і відплила, а на другий день, не побачивши его на горизонті, думала, що він потонув. В дійсности було инакше. Приплив моря підніс корабель до гори, а відплив зніс его з рафи, а філя загнала его о 30 миль морських дальше, до спокійного заливу, над яким недавно осів новий фармер. Сей зловив корабель, спустив якор і доніс властям морским про найдену згубу. Корабель сей представляє вартість більше як 20 тисяч фунтів штерлінгів. Як «знахідне» одержить фармер десяту часть вартости корабля, а крім сего значнійшу нагороду за его уратоване від затоплення.

— **Гумористичний нутик.** (За «Н. Січю».)

Страти Росиян на Далекім Сході, після того, як писало «Slowo Polskie», вносять: Убитих 1,879,583, — ранених 5,988,769, — полонених 11,768,943, — забраних армат 21,783, — затоплених кораблів 8,520.

Куропаткина взято до неволі 42 рази, 13 разів убито, 21 разів тяжко скалічено, 3 рази від убийника застрілений, 17 разів від свого кухаря отровний, а 11 разів відкликаний. Порт-Артур що тижня раз Японцями здобутий, раз на місяць Росиянами підмінований а 21 разів з землею зрівняний.

Всього то за 5 центів!...

Телеграми

з дня 3. вересня.

Чернівці. Др. Кербер приїхав до Кіцмана о 1½ год. вночі. На двірці привитав его президент краю, кв. Гогенльогє і представив старосту з персоналом і директора залізниць Гнідого. На двірці зібрало ся численне духовенство, рускі посли, війти, а війт Бажан подав президентови міністрів хліб-сіль і подякував за утворенє рускої гімназії в Кіцмані. Опісля промовляв пос. др. Стоцкій. На стації в Лужанах зібрали ся також товни народа, представителі властей і численні «Січи» з околиці. Іменем «Січій» привитав д-ра Кербера пос. Пігуляк. До Черновець прибув міністер-президент о 9½ год. рано. На зустріч ему вийшли на дворець представителі властей і духовенство.

Марисбад. Англійський король Едвард по скінченню лічення виїхав вчера вечером з поворотом до Лондону.

Лондон. St James Gazette доносить: Для направи взаємин між Німцями а Англією має виїхати до Берлина депутация англійських торговельних представителів в числі до 200 осіб.

Токіо. Корейський посол в Петербурзі, Лі, відкликаний з днем 1. с. м.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Ляйдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Місця господині в сьвященім домі глядає особа образована, середних літ. Близше можна розвідати у н. Ясінського, кравця у Львові, ул. Боїмів 4. (8—10)

Др. Б. Гержабек

директор шпиталя в Гусятині,
повідомляє приватних своїх пацієнтів, що відїжджає до вправ війскових на час від 12. серпня до 15. вересня с. р. 106(5—6)

Їдьте лишень на Гамбург!

пишуть своїм кривим і знакомим тіі, котрі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під зглядом скористи і безпеченства сьвітову славу. Подорож від границі прускої до Гамбурга треває лиш 20 годин і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож тую підняло ся після наших вказівок. **До Канади висилаємо наших пасажерів осібними пароходами,** котрі ідуть просто до Канади, і не треба вігде пересідати! **Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешевша.**

Жадайте наших проспектів і цінників їздн. котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденция! Рускі урядники!

Фальк & Со.

Hamburg, Americahaus

Raboisen u. Ferdinandstrasse

87 (46 ?)

Товариство „Просьвіта“ у Львові

підняло ся в сім році виданя, якого потреба для всеї нашої суспільности дуже діймаючо дає ся відчувати. Іменно під редакцією голови Товариства «Просьвіти» проф. Юліана Романчука мають видавати ся твори наших найзнаменитших письменників в цілі їх спонуляризованя. Перша книжка, яко том I. «Рускої письменности», обнимаючий твори Котляревского, Артемовского-Гулака (межи ними і зовсім ще незвані) і Гребінки, з портретами і короткими житєписами авторів вже появила ся і продає ся в гарній оправі по 1 кор., в найгарнійшій оправі 1-50 кор. На пересилку поштовою долучати треба 30 сот. більше. Висилає ся тільки за попереднім надісланєм гроший або за побранєм поштовим (Nachnahme).

Позаяк наклад вносить всего 3000 примірників, проте просимо спінати ся з замовленнями.

Дістати можна в Канцелярії Товариства «Просьвіти» у Львові, Ринок 10.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.)

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

купує і продає
всякі
папери цінні
і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі
денним не числячи ніякої
провізії.

Александр Стефан — В. Щурат.
УЧЕБНИК Французької мови
Часть I. Апробований для всіх середних женських шкіл.
Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с.
(на поchtову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інституті для дівчат в Перемішлі

В книгарни Товариства ім. Шевченка в книгарни Ставропигійській можна дістати отсі праці видані проф. д-ром Ів. Копачом:
Будучність гімназій. Ціна 1 К.
Партийна політика і морал. Ц. 50 с.
Родинне житє (під розвагу руским «соколкам і паннам»). Ц. 50 с.
Соціалізм, етика і політика (під розвагу «старшим і молодшим»). Ц. 50 с.
Три перші праці зладжені на основі творів професора берлінського університету д-ра Фрідріха Паульзена.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

проти огневих шкід

в одині рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаємности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти вносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4,161,669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. вносять 1.013.691 кор. і уміщені в пуліярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк кравий і каси ощадности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де еще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві кравківскім; власну провізію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні ціли; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“
у Львові, ринок 10, в домі «Просьвіти».